

nævne et Firma som F. L. Smidth & Co., det verdenskendte Maskin- og Ingeniørfirma, som har faaet dobbelt Betydning for vort Land ved at virke frugtbargørende ogsaa paa Cementindustriens Udvikling. Det blev i sin Tid startet af 3 unge Ingeniører, Poul Larsen, Alexander Foss og F. L. Smidth, der ejede deres store Energi, deres uhyre Flid og Arbejdsevne og i øvrigt ikke meget andet. Nielsen & Winther, det store Værktojs- og Maskinfirma, som man maaske kun kan bebrejde, at det til sidst blev for stort, blev grundlagt paa nøjagtig samme Maade af en enkelt fattig Smedearbejder ude fra Nørrebro, der startede det, en jævn Haandværkertype. Det staaer nu som et anerkendt Firma.

Saaledes kunde jeg blive ved at nævne Rækker af den danske Storindustri's Virksomheder og vise, hvorledes deres Historie godtgør, at her til Lands er det i høj Grad den enkelte menige Mand, der kan skabe Industrien, der just kan være sin egen Lykkes Smed. Og det er en Udvikling, som ingenlunde blot tilhører Fortiden, vi ser den daglig finde Sted for vore Øjne, vi ser Virksomheder vokse op efter de samme Udviklingslinier, som jeg har nævnt. Udenom den danske Storindustri grupperer sig de vel snart 100 000 mindre og smaa Virksomheder i Industri og Haandværk. Der er da i Sandhed ingen Grund til i vort Land at sige, at den Mand, som følger Produktionens Kalden, er slavebunden til at gaa ind just i Kæmpefabrikkerne, i Storindustrien. Derimod tror jeg, der er en hel Del, der tyder paa, at netop Arbejdet i Storindustrien uanset alt ogsaa har sin Tiltrækning, sine store Fordele, og derfor forekommer det mig, at det har nok saa stor Betydning at skabe gode Udviklingsmuligheder for denne Industri, saa at den kan give gode Lønninger og godt Arbejde og have Raad til at ofre noget paa alle de Goder og moderne sociale Indretninger, som moderne Industri mere og mere kommer ind paa, og som jeg tror bærer Fremtiden i sig. Saa meget om selve Formerne for den danske Industri.

Jeg skal saa sige et Par Ord om Aanden i vor Industri. Lovforslaget om Bedriftsraad saavel som saa mange andre Lovforslag, den højtærede Regering har fremsat, tilsigter jo udelukkende at skabe Rammer dør, hvor det i Virkeligheden er Indholdet, Aanden, der er det vigtigste. Nu vil jeg gerne spørge, om man kan sige, at den Aand, der i Almindelighed raader i den danske Industri's Arbejdsforhold indenfor de enkelte Bedrifter, egentlig gør det paakrævet, at man ad Lovgivningens Vej,

altsaa ad kunstig Vej, forsøger at skabe Institutioner som Bedriftsraad?

Jeg omtalte i Gaar, at der maaske virkelig i Udlandet hist og her har foreligget en Mission for Bedriftsraadene, vel at mærke overfor de egentlige Arbejdsforhold, og jeg vil gerne tilføje, at der jo er adskilligt i Udlandets mægtige Storindustrier, som gør det forstaaeligt, at Arbejderne samlede sig om Kravene om Bedriftsraad, om Reformer i Arbejdsforholdene overhovedet. Thi sammenligner man Aanden i Udlandets Storindustri med de Forhold, vi er vant til at beskæftige os med, tror jeg, man maa indrømme, at i alt Fald set med frisindede danske Øjne, er der mangt og meget i Udlandets Industri, som ikke har vor Sympati. Nu talte Socialministeren saa smukt om Amerika. Jeg tror, man uden at være sentimental kan have Lov til at sige, at de allerfleste amerikanske Arbejdspladser for en fri hvid Mand er de rene Helveder i Forhold til, hvad vi betragter som menneskeligt herhjemme. Tal blot med de Danske, der har arbejdet i Amerika eller endnu er ansat derovre, og De vil faa Besked i saa Henseende. Det er rigtigt nok, at der kun arbejdes 8 Timer i Amerika, men i disse 8 Timer pines ogsaa det mest mulige ud af Arbejderne, og jeg tror, at man har Lov til at sige, at Haardhed og Brutalitet regerer baade fraoven og franeden. Send f. Eks. en dansk Bygningshaandværker over til Amerika, og jeg tror, han vil komme hjem og fortælle, at han har mødt alt andet end Bedriftsraad og moderne social Forstaaelse. Han vil kunne fortælle Dem om Arbejdssjak, hvor dygtige hvide Arbejdere sættes i Kompagniskab med alle mulige farvede Elementer, og som Regel til Formand har en eller anden galizisk Jøde, der paa en sjælden værdig Maade repræsenterer de gamle Slavefogder. Eller gaa ned til Tyskland og se, hvorledes de store Kæmpewirksomheder gennem Opslag i Kommandotone rundt om i Værkstederne dirigerer deres store Stab af Arbejdere og Funktionærer. Dør vil møde en et uforfalsket Udtryk for det, vi kalder Preusseraand. Lad den have sine Værdier, sine gode og daarlige Sider — at overføre Forholdene i tysk Industri til dansk Industri og benævne det Fremskridt for os er i alt Fald hen i Vejret. Hvis man besøger Tysklands Industri, saaledes som den nu præsenterer sig, vil man kun finde saare lidt demokratisk Aand, hvis der overhovedet nogen Sinde har været nogen. De store Dimensioner dernede sætter deres Præg, de store Virksomheder med 10—20 op til 50 000